

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
Část první	
OBČAN A PRÁVO	9
Co je právo?	11
Jak je ochrana práv zajišťována?	12
Lze bránit svá práva svépomocí?	14
Kdo chrání práva občanů?	15
Jakým způsobem občan uplatňuje ochranu svých práv?	15
Právní předpisy	16
Část druhá	
OBČAN A ORGÁNY POSKYTUJÍCÍ OCHRANU JEHO PRÁVŮM	17
Kdo je občan?	19
Které orgány poskytují ochranu právům občanů?	20
1) Orgány právní ochrany	21
Které orgány právní ochrany máme v ČSSR?	21
I. SOUDY	22
Co je soud a jaké jsou jeho úkoly?	22
Jaké máme soudy v ČSSR?	23
Nejvyšší soud ČSSR	23
Vojenské soudy	23
Nejvyšší soud ČSR	23
Krajské soudy	24
Okresní soudy	24
Kolikrát je možno jednu věc u soudů projednat?	25
Právní předpisy	25
II. STÁTNÍ NOTÁŘSTVÍ	25
Co je státní notářství?	25

Činnost státního notářství	26
Právní předpisy	26
III. ROZHODČÍ ORGÁNY	27
Co jsou rozhodčí orgány?	27
Jaké máme rozhodčí orgány?	27
Právní předpisy	28
IV. SMÍRČÍ ORGÁNY	28
Co jsou smírčí orgány?	28
Jaké máme smírčí orgány?	29
Právní předpisy	29
V. PROKURATURA	29
Co je prokuratura a jaké jsou její úkoly?	29
S jakými podněty se mohou obracet občané na prokuraturu?	31
Účast prokurátora v civilním řízení před soudy	32
Právní předpisy	33
VI. ADVOKACIE	33
Co je advokacie?	33
Advokát jako zástupce občana	34
Práva a povinnosti advokátů	34
Může nebo musí být občan zastoupen advokátem?	34
Právní předpisy	35
2) Postavení občanů před orgány právní ochrany	36
I. OBČAN JAKO ÚČASTNÍK	36
Jaké je postavení občana před orgánem právní ochrany?	36
Je každý občan způsobilý být účastníkem?	37
Příklad návrhu na omezení způsobilosti k právním úkonům	38
Jaká práva a povinnosti má účastník řízení?	38
Kdo může zastupovat občana v řízení?	39
Jak se uděluje plná moc?	39
Vzory plné moci	40
Jak se prokazuje plná moc	40
Práva a povinnosti zmocněnců	41
Kolik stojí zastoupení advokátem?	41
Jakou poskytuje právní pomoc svým členům Revoluční odborové hnutí?	42
II. OBČAN JAKO SVĚDEK	44
Kdo může být svědkem?	44
Kdy nemusí občan svědčit?	44
Jaká jsou práva a povinnosti svědka?	45
Právní předpisy	46

Jaké lhůty musí dodržovat účastník v rozhodčím řízení	343
II. ÚKONY PŘI ZAHÁJENÍ ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	344
Jak se zahajuje rozhodčí řízení?	344
Jak a kde se podává návrh na zahájení rozhodčího řízení?	344
Co má obsahovat návrh na zahájení rozhodčího řízení?	345
III. ÚKONY PŘI UPLATŇOVÁNÍ PRACOVNĚPRÁVNÍCH NÁROKŮ	346
O čem mohou rozhodčí komise rozhodovat?	346
Návrhy na zahájení rozhodčího řízení	347
Návrh na uzavření a schválení smíru	349
Návrhy na splnění povinnosti	350
Návrh na určení práv a povinností	351
Návrh na určení neplatnosti úkonu organizace	352
Návrh na zrušení kárného opatření	352
Návrh na úpravu posudku o pracovní činnosti	353
Další návrhy na zahájení rozhodčího řízení	355
IV. ÚKONY V PRŮBĚHU ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	356
Může dojít ke změně nebo zpětvzetí návrhu na zahájení rozhodčího řízení?	356
Může rozhodčí řízení skončit smírem?	356
Jaká je činnost účastníků v průběhu rozhodčího řízení?	356
Návrh na postoupení sporu soudu	356
V. ÚKONY PŘI NÁPRAVĚ ROZHODNUTÍ ROZHODČÍ KOMISE	357
Námítky proti rozhodnutí rozhodčí komise	357
Návrhy na zrušení schválení smíru nebo pravomocného rozhodnutí rozhodčí komise	358
2) Rozhodčí komise J Z D	361
I. ÚKONY OBECNĚ	361
Kdo je účastníkem rozhodčího řízení?	361
II. ÚKONY PŘI ZAHÁJENÍ ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	362
Jak a kde se podává návrh na zahájení rozhodčího řízení?	362
Co má obsahovat návrh na zahájení rozhodčího řízení	362
III. ÚKONY PŘI UPLATŇOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKODRUŽSTEVNÍCH NÁROKŮ	363
Které spory mohou rozhodčí komise JZD rozhodovat?	363
Návrh na zahájení smírčího řízení o splnění nároku	364
Návrh na zrušení kárného opatření	365
Další návrhy na zahájení rozhodčího řízení	366
IV. ÚKONY V PRŮBĚHU ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	367
Může dojít ke změně nebo zpětvzetí návrhu na zahájení rozhodčího řízení?	367

Jaká je činnost účastníků v průběhu rozhodčího řízení?	367
Návrh na postoupení sporu soudu	367
V. ÚKONY PŘI NÁPRAVĚ ROZHODNUTÍ ROZHODČÍ KOMISE	368
Námítky proti rozhodnutí rozhodčí komise	368
Návrhy na zrušení schválení smíru nebo pravomocného rozhodnutí rozhodčí komise	368
3) Rozhodčí komise v výrobních družstev	368
I. ÚKONY OBECNĚ	368
Kdo je účastníkem rozhodčího řízení?	368
II. ÚKONY PŘI ZAHÁJENÍ ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	368
Jak se zahajuje rozhodčí řízení ve výrobních družstvech?	368
Co má obsahovat návrh na zahájení rozhodčího řízení?	369
III. ÚKONY PŘI UPLATŇOVÁNÍ NÁROKŮ ČLENŮ VÝROBNÍCH DRUŽSTEV	369
Které spory mohou rozhodčí komise rozhodovat?	369
Návrh na splnění povinnosti	370
Návrh na určení práva povinností	370
Návrh na určení neplatnosti úkonu družstva	371
Návrh na zrušení kárného opatření	371
Další návrhy na zahájení rozhodčího řízení	372
IV. ÚKONY V PRŮBĚHU ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ	372
Může dojít ke změně nebo zpětvzetí návrhu na zahájení rozhodčího řízení?	372
Může rozhodčí řízení skončit smírem?	372
Jaká je činnost účastníků v průběhu rozhodčího řízení?	372
V. ÚKONY PŘI NÁPRAVĚ ROZHODNUTÍ ROZHODČÍ KOMISE	373
Námítky proti rozhodnutí rozhodčí komise	373
Nároky na zrušení schválení smíru nebo pravomocného rozhodnutí rozhodčí komise	373
Právní předpisy	373
Část dvanáctá	
OBČAN, JEHO ÚKONY A NÁROKY PŘED SMÍRČÍMI ORGÁNY	375
Smírčí orgány ROH a výrobních družstev	377
I. ÚKONY OBECNĚ	377
Kdo je účastníkem smírčího řízení?	377
II. ÚKONY PŘI ZAHÁJENÍ SMÍRČÍHO ŘÍZENÍ	377

Jak a kde se podává návrh na zahájení smírčího řízení?	377
Co má obsahovat návrh na zahájení smírčího řízení?	378
III. ÚKONY PŘI UPLATŇOVÁNÍ AUTORSKÝCH NÁROKŮ NA ODMĚNY	378
Které spory o odměny mohou smírčí orgány ROH a výrobních družstev projednat a schválit v nich smír?	378
Návrh na zahájení smírčího řízení	379
IV. ÚKONY V PRŮBĚHU SMÍRČÍHO ŘÍZENÍ	379
Může dojít ke změně nebo zpětvzetí návrhu na zahájení smírčího řízení?	379
Návrh na postoupení sporu soudu	380
V. ÚKONY PŘI ZRUŠENÍ SCHVÁLENÍ SMÍRU	380
Jakým způsobem může dojít ke zrušení schválení smíru?	380
Návrhy na zrušení schválení smíru	381
Právní předpisy	382
VĚCNÝ REJSTRÁK	385

Část třetí	
OBČAN A JEHO ÚKONY U SOUDU	47
I. ÚKONY OBECNĚ	49
Co je procesní úkon účastníka?	49
Jak provádí občan své úkony?	49
Kde provádí občan své úkony?	50
Jak se chovat u soudu?	51
Jaké procesní lhůty musí účastník dodržovat?	51
Jak se počítají procesní lhůty?	52
Lhůty pro zachování nároků občanů (promlčení a prekluze)	53
Co je promlčení?	53
Co je zánik práva?	55
II. ÚKONY PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ	55
Které úkony občanů vyvolávají činnost soudu, aniž je nutno podávat návrh na zahájení řízení?	55
Preventivní pohovor soudu s občanem	56
Příklad návrhu na provedení pohovoru	56
Uzavřít smír nebo se soudit?	57
Příklad návrhu na uzavření a schválení smíru	53
Jak rychle zabezpečit práva občana ještě před skončením (popř. i před zahájením) řízení?	59
Jak včas zabezpečit provedení důkazů pro budoucí řízení?	60
III. ÚKONY PŘI ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ	60
Ve kterých věcech může občan podat návrh na soudní ochranu svých práv?	60
Co je návrh na zahájení řízení neboli žaloba?	62
Kdy je řízení u soudu zahájeno?	63
Jak se podává návrh na zahájení řízení?	63
Který soud je příslušný o nároku občana rozhodovat?	64
Zvláštní místní příslušnost soudu ve věcech nezletilců	65
Musí občan platit za soudní řízení?	66
Kdo může být osvobozen od placení soudních poplatků?	66
Jaká je výše soudních poplatků?	67
Co musí obsahovat návrh na zahájení řízení (náležitosti návrhu)?	68
Co je žalobní žádost neboli petit?	73
Co musí být uvedeno v petitu?	74
V jaké lhůtě žádat plnění povinnosti požadované v petitu?	75
Má občan žádat v petitu o náhradu nákladů řízení?	75
Jak formulovat znění nároků v petitu?	77

Může občan žádat v petitu o rozhodnutí více věcí najednou?	77
Co je eventuální petit?	78
Co je alternativní petit?	78
Co je aleternativní zmocnění?	79
Petit návrhu soudního smíru	80
Jak se odstraňují nedostatky návrhu na zahájení řízení?	80
Schéma písemného vyhotovení návrhu na zahájení řízení	81
Vzor návrhu na zahájení řízení	84
Právní předpisy	86

Část čtvrtá

OBČAN A NÁROKY Z OBČANSKÉHO PRÁVA 87

1) Nároky peněžité	89
Co jsou smlouvy?	89
Návrh na zaplacení peněžité částky	90
Prohlášení o uznání práva dlužníkem	91
Návrh na vydání platebního rozkazu	93
Návrh na vydání směnečného platebního rozkazu	94
Návrh na zaplacení peněžité částky dlužníkem i jeho ručitelem	95
Návrh na zaplacení peněžité částky proti více spoludlužníkům	96
Návrh na plnění ve prospěch třetí osoby	97
2) Nároky z osobního vlastnictví občanů	98
Návrh na určení vlastnictví vydržením	98
Návrh na vydání věci	100
Návrh na ochranu oprávněné držby	102
Návrh na ochranu proti neoprávněnému zásahu do vlastnického práva	104
Návrh na stanovení povinnosti oplotit pozemek	107
Návrhy na zřízení a zrušení věcného břemena	108
Návrh na určení vlastnického práva	113
Návrhy na určení neplatnosti právních úkonů	114
3) Nároky spoluvlastnické	118
Návrh na úpravu práv a povinností spoluvlastníků	118
Návrh na reálné rozdělení společné věci	119
Návrh na rozdělení společné věci příkázáním jednomu spoluvlastníku	120
Návrh na rozdělení společné věci prodejem	122
Návrh na zrušení bezpodílového spoluvlastnictví manželů	122

Návrh na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů	125
4) Nárok y z užívání bytů	134
Návrh na splnění povinností organizace spojených s užíváním bytu	136
Návrh na zrušení práva společného užívání bytu	138
Návrh na zrušení práva společného užívání bytu manžel y	139
Návrh na vyklizení družstevního bytu jedním z rozvedených manželů	142
Návrh na určení povinnosti k vyklizení bytu bez dříve stanovené vázanosti na přidělení náhrady za byt	144
Návrh na zrušení práva užívat byt v rodinném domku pro hrubé porušování zásad socialistického soužití	145
Návrh na určení užívacího práva k bytu	147
Návrh na splnění dohody o výměně bytu	148
Návrh na zrušení práva užívat místnost nesloužící k bydlení v domě, který je v soukromém vlastnictví	149
5) Nárok y z e služeb	150
Návrh na uplatnění práva z odpovědnosti za vadu prodané věci	150
Návrh na uplatnění práva z odpovědnosti za přepravu zavazadel	155
6) Nárok y z užívání pozemků	156
Návrh na přiznání stavby do vlastnictví	157
7) Nárok y na náhradu škody z odpovědnosti za škodu a za neoprávněný majetkový prospěch	158
Návrh na náhradu škody z titulu obecné odpovědnosti občanů	160
Návrh na náhradu škody způsobené trestným činem	161
Návrh na náhradu škody proti více odpovědným osobám	162
Návrh na náhradu škody na zdraví	164
Návrh na náhradu škody způsobené provozem dopravních prostředků	168
Návrh na náhradu škody způsobené na odložených věcech	171
Návrh na vydání neoprávněného majetkového prospěchu získaného plněním ze zrušené (neplatné) kupní smlouvy	172
8) Nárok y z dědictví	175
Návrh pozůstalého manžela na určení věci náležejících do dědictví z bezpodílového spoluvlastnictví	175
Návrh na vydání dědictví	175
Návrh na určení neplatnosti závěti	176

Návrh na určení neplatnosti listiny o vydědění	178
Návrh na uplatnění pohledávky proti dědicům dlužníka	180
Právní předpisy	182

Část pátá

OBČAN A NÁROKY Z RODINNÉHO PRÁVA 183

K nárokům projednávaným soudy v nesporném řízení	185
Vzory návrhů na zahájení nesporného řízení	187
1) Nároky mezi manžely	189
Návrh o povolení uzavřít manželství nezletilému	189
Návrh na vyslovení neplatnosti manželství	190
Návrh na vyslovení neexistence manželství	192
Návrh na rozvod manželství	193
2) Nároky ze vztahů mezi rodiči a dětmi	198
Návrh na úpravu styku s dítětem	199
Návrh na schválení důležitého úkonu za nezletilého	200
Návrh na určení příjmení dítěte	201
Návrh na svěření dítěte do výchovy jiného občana	202
Návrhy na osvojení a zrušení osvojení	203
Návrh na svěření do pěstounské péče	206
Návrh na nařízení ústavní výchovy	208
Návrh na určení otcovství	209
Návrh na popření otcovství	211
3) Nároky na výživné	214
Návrh na úpravu vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem	214
Návrh na zvýšení výživného nezletilému dítěti	217
Návrh matky na úpravu vyživovací povinnosti dětí	219
Návrh vnuka na úpravu vyživovací povinnosti prarodiče	220
Návrh na úpravu vyživovací povinnosti mezi manžely	221
Návrh na úpravu příspěvku na výživu rozvedené manželky	223
Návrh na úpravu příspěvku na výživu a úhradu nákladů neprovdané matky	224
Právní předpisy	226

Část šestá

OBČAN A NÁROKY Z PRACOVNÍHO PRÁVA 227

Nároky z pracovního práva	229
1) Nároky vyplývající ze vzniku a skončení pracovního poměru	229

Návrh na určení, že pracovní poměr trvá	230
Návrh na určení neplatnosti ujednání o délce trvání pracovního poměru	231
Návrh na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru	234
Návrh na určení neplatnosti výpovědi dané organizací pracovníkovi	235
Návrh na určení neplatnosti převedení na jinou práci	238
Návrh na určení neplatnosti přeložení do jiného místa výkonu práce	239
Návrh na stanovení povinnosti organizace vyznačit skončení pracovního poměru v občanském průkazu pracovníka	240
Návrh na úpravu posudku o pracovní činnosti	241
2) Nároky vyplývající z ostatních pracovních právních vztahů	242
Návrh na zrušení kárného opatření	242
Návrh na stanovení výše mzdy	243
Návrh na přiznání prémie (nárokové odměny)	245
Návrh na zaplacení podílu na hospodářských výsledcích	247
Návrh na náhradu mzdy za nevyčerpanou dovolenou	249
Návrh na určení nároku na pracovní volno	251
Návrh na náhradu škody způsobené pracovním úrazem pracovníka	253
Návrh na náhradu škody na odložených věcech	256
Návrh na zaplacení odměny za provedení práce	257
Návrh na náhradu mzdy z pracovního poměru mezi občany	258
Právní předpisy	259

Část sedmá

OBČAN A NÁROKY Z DRUŽSTEVNÍHO PRÁVA A JINÉ NÁROKY

Nároky z družstevního práva a jiné nároky	261
1) Nároky z pracovních vztahů členů jednotlivých zemědělských družstev	263
Návrh na určení neplatnosti vyloučení člena z JZD	264
Návrh na stanovení povinnosti družstva vyznačit skončení členství (pracovního poměru) v občanském průkazu člena (pracovníka) JZD	266
Návrh na zrušení kárného opatření	266
Návrh na náhradu škody	266
Návrh na náhradu škody na odložených věcech	266

2) Nároky z pracovních vztahů členů ostatních družstev	267
Nárok na určení neplatnosti zrušení členského poměru člena výrobního družstva	268
Návrh na stanovení povinnosti výrobního družstva vyznačit skončení členství v občanském průkazu člena družstva	269
3) Nároky na přezkoumání rozhodnutí jiných orgánů	269
4) Nároky z výkonu rozhodnutí	270
Návrh na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí	271
Návrh na popření pravosti pohledávky přihlášené k rozvrhu výtěžku	272
Návrh na popření výše pohledávky přihlášené k rozvrhu výtěžku	273
Návrh na náhradu škody proti plátcí mzdy	274
Návrh na strpění výkonu rozhodnutí třetí osobou	276
Návrh na vydání věci, kterou má u sebe někdo jiný než povinný	278
Právní předpisy	279

Část osmá

OBČAN A ÚKONY V PRŮBĚHU SOUDNÍHO ŘÍZENÍ	281
Úkony účastníků soudního řízení	283
Jak může dojít ke změně návrhu na zahájení řízení?	283
Jak a kdy může navrhovatel vzít návrh na zahájení řízení zpět?	284
Může se navrhovatel vzdát svého nároku nebo odpůrce nárok navrhovatele uznat?	284
Jak se může bránit odpůrce proti nároku uplatněnému navrhovatelem?	285
Může odpůrce uplatnit současně svou pohledávku proti navrhovateli?	286
Jak spolupracuje účastník v průběhu řízení se soudem?	286
Co když se účastník nedostaví k jednání před soudem?	287
Jaké jsou povinnosti účastníka v řízení?	287
Může vstoupit do civilního řízení společenská organizace?	288
Co je odročení a přerušení řízení?	288
Návrh na přerušení řízení	290
Jaká je činnost účastníků při dokazování?	290
Rozhodnutí soudu	291
Jak se doručuje rozsudek soudu účastníkům?	291

Jak lze doplnit rozsudek nebo opravit jeho odůvodnění?	292
Návrh na doplnění rozsudku	292
Návrh na opravu odůvodnění rozsudku	292
Právní moc rozsudku	293
Vykonatelnost rozsudku	293
Proti čemu a dokdy je možno podat odvolání?	294
Co musí obsahovat odvolání?	295
Co musí být uvedeno v petitu odvolání?	296
Vzor odvolání	298
Odvolání odpůrce proti rozsudku	300
Je přezkoumáván odvolacím soudem vždy celý rozsudek?	302
Jak je možno dosáhnout zrušení usnesení, kterým byl schválen smír?	304
Jaké máme další prostředky k nápravě rozhodnutí?	304
Kdy je možno podat návrh na obnovu řízení?	305
Co musí obsahovat návrh na obnovu řízení?	305
Dokdy je nutno podat návrh na obnovu řízení?	305
Kdo a jak rozhoduje o návrhu na obnovu řízení?	306
Příklad návrhu na obnovu řízení	306
Právní předpisy	307

Část devátá

OBČAN A ÚKONY PŘI VÝKONU ROZHODNUTÍ	309
Co je výkon rozhodnutí?	311
Jakými způsoby je možno vymáhat vydaná rozhodnutí?	311
Co musí obsahovat návrh na zahájení soudního výkonu rozhodnutí?	312
Jak pomáhá soud účastníkům před nařízením výkonu rozhodnutí?	313
Může být výkon rozhodnutí nařízen ve prospěch jiného nebo proti jinému, než kdo je uveden ve vykonatelném rozhodnutí?	314
Vzor návrhu na soudní výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy	315
Návrh na výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy	316
Návrh na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí	317
Návrh na výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí	319
Návrh na výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí	320
Návrh na výkon rozhodnutí vyklizením bytu	322
Odvolání do usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí	323
Jak je poskytována ochrana občanům při provádění výkonu rozhodnutí?	324

Návrh na odklad výkonu rozhodnutí	325
Návrh na zastavení rozhodnutí	326
Další návrhy účastníků a třetích osob v průběhu výkonu rozhodnutí	326
Právní předpisy	327

Část desátá

OBČAN, JEHO ÚKONY A NÁROKY PŘED STÁTNÍM NOTÁŘSTVÍM 329

I. ÚKONY PŘI ZAHÁJENÍ A V PRŮBĚHU ŘÍZENÍ	331
Kdo je účastníkem řízení před státním notářstvím?	331
O čem jedná a rozhoduje státní notářství?	331
Jak je zahajováno řízení před státním notářstvím?	332
Kdo rozhoduje o sporných otázkách v řízení před státním notářstvím?	332
II. ÚKONY PŘI UPLATŇOVÁNÍ NÁROKŮ	332
Jaká je činnost účastníků v řízení o dědictví?	332
Jak se zahajuje řízení o dědictví?	333
Co je umořování listin?	333
Jak se zahajuje řízení o umořování listin?	334
Jak dojde k umoření listiny?	334
Které smlouvy podléhají registraci u státního notářství?	335
Jak se žádá o registraci smlouvy?	335
Příklad návrhu na registraci smlouvy	336
Jak probíhá registrace smluv před státním notářstvím?	337
Co je možno složit do úschovy u státního notářství?	337
Jak se zahajuje řízení o úschovách?	338
Ve kterých případech se platí notářské poplatky?	338
III. ÚKONY PŘI PODÁVÁNÍ OPRAVNÝCH PROSTŘEDKŮ	339
Je možno se proti rozhodnutí státního notářství odvolat?	339
Kdy je možno podat návrh na obnovu řízení před státním notářstvím?	340
Právní předpisy	340

Část jedenáctá

OBČAN, JEHO ÚKONY A NÁROKY PŘED ROZHODČÍMI ORGÁNY 341

1) Rozhodčí komise ROH	343
I. ÚKONY OBECNĚ	343
Kdo je účastníkem rozhodčího řízení?	343